

Responsum til folkekirkens biskopper

Korning og Løsning menighedsråd og præster (Haderslev stift) – november 2020

Vi vil indledningsvis udtrykke vores anerkendelse og tilfredshed med det grundige forarbejde og den inkluderende tilgang til de vægtige drøftelser om folkekirkens ritualer overfor folkekirkens biskopper. Det har været en fin høringsproces og vi oplever os taget med på råd. Tak!

Forløbet hos os har været:

- en lokalt afholdt workshop for begge menighedsråd
- et fælles menighedsrådsmøde
- to seminarer arrangeret for hele Hedensted Provsti.

Overordnet om gudstjenestesyn

Vi har haft gode samtaler om vores syn på gudstjenesten. Det er centralt for os, at Gud er levende og aktivt til stede og møder os i gudstjenesten gennem sit ord.

Gudstjenestens form er ikke faldet ned fra himlen, og kan derfor naturligvis drøftes og ændres. Vi har fundet god vejledning i den Augsburgske Bekendelse i artikel 7 *Om kirken*. Heraf udleder vi, at evangeliets kerne (ordet om Kristus) er konstituerende for kirkens enhed, lære og forvaltning af sakramenterne. Samtidigt er der ud fra evangeliet en formmæssig frihed til at tilpasse ceremonier og kirkeskikke – dermed også gudstjenestens liturgi.

Det giver dog ikke præsten frihed til at skabe sin egen gudstjeneste, for præsten er en *ordets tjener*. Som stillet under *ordets* myndighed tilhører gudstjenesten ikke præsten, men hele menigheden. Frihed i forhold til liturgiske fornyelser må derfor fortsat bestemmes mellem præst og menighed, og naturligvis have sin legitimitet fra folkekirkens orden og tradition samt bibel og bekendelse.

Gudstjenestefornyelse – generelle betragtninger

Det er vigtigt at tilstræbe, at ritualerne er umiddelbart formidlende, dvs. på forståeligt dansk. Samtidigt skal ritualerne have en teologisk og performativ slidstyrke, så de kan gentages uden at opleves overfladiske og dybdeløse. Denne opgave er vanskelig, særlig når vi har med det mystiske at gøre.

Alligevel ønsker vi ikke at gå i en retning, hvor man tilstræber en "villet og bevidst fremmedhed sprogligt og erfaringsmæssigt ved et ritual" (Dåb og Nadver. Om sakramenterne i Den Danske Folkekirke s. 31). Det mystiske opstår ikke som en konsekvens af en sproglig fremmedhed, men på grund af Gud, som både er åbenbaret og skjult til stede i gudstjenesten. Derfor kan sproget få noget fremmed over sig, ikke som noget intenderet - men som en naturlig følge af, at vi har med Gud at gøre.

Det ligger os på sinde, at man ved en evt. bearbejdning af nye ritualer og liturgier søger bagud i kirkens evangeliske lutherske tradition og de bibelske skrifter, når det gælder indhold. Vi ønsker, at nye ritualer "låner" formuleringer med tydelig reference til Bibelen og bekendelsesskrifterne i en nudansk sprogdragt.

Til rapport om Folkekirkens liturgi

Angående de 3 Modeller for Autorisation i praksis (Hvem bestemmer? Overvejelser om forholdet mellem autorisation og frihed i Folkekirkens liturgi) placerer vi os mellem model 1 (Den konservative) og model 3 (Mellemvejen).

Vi er tilhængere af model 3 med en autorisation af de fleste liturgiske led i gudstjenesten, men gerne med autoriserede variationer, der rummer mulighed for at vælge forskellige ordlyd og form.

Vi ønsker ikke en model 2 (Den frie) med minimal autorisation.

Vi ser med bekymring på, hvis folkekirken lader en almindelig demokratisk proces være afgørende for indholdssiden og formuleringerne i ritualerne. Kirkens forpligtethed på Bibelen og bekendelsen lader sig ikke demokratisere.

Men hvor dette grundsyn bliver fastholdt, kan det kun være en styrke, hvis der lokalt gives mulighed for større variation og valgmuligheder. Dels for at fremme at lokalt medejerskab for gudstjenesten og løsrive ritualerne fra en stivhed og træghed, der ikke tilgodeser forskelligheden hos præster og menigheder; dels for at lade liturgien og ritualerne betone og styrke sider ved den evangeliske lære og trosliv, der har vist sig særlig frugtbar i en konkret menighed.

Vi ønsker at fastholde gældende praksis, hvor menighedsrådet godkender væsentlige liturgiske ændringer, og provst og biskop opretholder tilsyn med præsterne og med afviklingen af gudstjenesten.

Til rapport om Gudstjeneste

Folkekirken skal bevare højmissen som en fælles idealgudstjeneste, hvor den firlede *ordo* (samling – ordet – måltidet – sendelsen) fastholdes. Den primære begrundelse for en autorisation af højmissen som en idealgudstjeneste (med mange varianter) er, at den beforder kirkens læremæssige enhed; sekundært at gudstjenesten opleves genkendelig i hele landet.

Salmebogen skal beholde sin status som autoriseret og som den primære sangbog i gudstjenesten. Samtidig ønsker vi en fortsættelse af muligheden for at inddrage nyere sange fra andre kirkelige og musikalske traditioner i et mindre omfang.

Vi ønsker frihed omkring valg og formulering af ind- og udgangsbønner samt kollekøbner.

Tekstvalget skal *ikke* gives frit mht. evangelie-læsningen. Men biskopperne bør overveje frihed i forhold til at vælge alternative GT-læsninger og episteltekster. Biskopperne opfordres desuden til at gøre opmærksom på muligheden for lejlighedsvist at vælge lektien eller epistlen som prædikentekst.

Vi kan ikke tilslutte os forslaget om indførsel af en tredje tekstrække – heller ikke selvom den gøres frivillig.

Til rapporten om Dåb og Nadver

Vi ønsker en autorisation af ritualer omkring dåb og nadver, men gerne med flere variationer. Det er helt essentielt, at en ny-formulering ikke fjerner eller afsvækker betoningen af, at Gud handler og skænker sin nåde i sakramenterne, og vi modtager i tro (jf. den Augsburgske Bekendelse artikel 13).

• Dåb

Det nuværende dåbsritual fastholdes i al væsentlighed, men opdateres sprogligt. Den indledende takkebøn bør fastholdes som en fin opsummering af dåbens indhold og gave.

Dåben er nødvendig til frelse og har arvesynden som sin baggrund. I dåben får vi skænket barnet hos Gud. Der *sker* således en indførelse/genfødsel af den døbte ind i Guds rige (jf. 1 Pet 1). Den døbte får delagtighed og samhørighed med Kristus i hans død og opstandelse (jf. Rom 6). Dåben er således ikke en bekræftelse på et forhold, som allerede er givet ved skabelsen.

Vi tilslutter os denne formulering:

”Der er forskel på at være Guds skabning og stå under Guds almene nærvær i det skabte – og at være Guds barn og dermed stå under Guds nærvær i Kristus. Sidstnævnte forudsætter det personlige tilsagn til den enkelte, der tages imod som troens gave” (Dåb og Nadver. Om sakramenterne i Den Danske Folkekirke s. 31)

Konkrete ønsker og forslag:

- et særskilt dåbsritual i forbindelse med konfirmand- og voksendåb og samt andre særlige situationer som for eksempel konvertitdåb
- et ritual for dåb og dåbsgudstjeneste, når dåb finder sted uden for højmessen
- et ritual for eller rituel markering ved (voksnes) genoptagelse i folkekirken
- en vejledning for frivillig brug af inddragende og symbolske tiltag ved dåb som dåbslys, forældrebøn mm.

• **Nadver**

Det er uomgængeligt, at nadverritualerne er helt utvetydige i formuleringer om, at Kristus er virkeligt og fuldt til stede i elementerne (Kristi realpræsens). Alt andet vil være et brud med den evangelisk lutherske lære. Hvis disse evangelisk lutherske grundsandheder derfor udebliver eller omformuleres, brydes folkekirkens *enhed*. Det vil desuden medføre yderligere splittelse og drage tvivl om folkekirkens egentlig konfessionelle ståsted. Teologisk reflekterede folkekirkemedlemmer vil føle sig tilskyndet til at undersøge, hvilket dåbs- og nadversyn der ligger til grund i en given kirke, før man med god samvittighed kan lade sit barn døbe eller går til alters.

Vi anerkender, at fællesskabsdimensionen kan tydeliggøres i nadverritualerne. Men dette må ikke komme til at stå i modsætning til nadverens sakramentale karakter.

Vi tilslutter os denne formulering:

”Nadveren har ... både en horisontal og vertikal dimension, der er afgørende for, at nadveren forstås – og erfares – som et sakramente og ikke alene som et minde-/måltidsfællesskab, fordi nadvermåltidet på én og samme tid er syndstilgivelse og fællesskab”. (Dåb og Nadver. Om sakramenterne i Den Danske Folkekirke s. 107).

Konkrete ønsker og forslag:

- De nuværende variationsmuligheder (i nadverritual A, B og C) fastholdes med en sproglig opdatering.
- Vi ser gerne en autorisering af nadverritualer til forskellige målgrupper, aldersgrupper og kontekst
- Vi ønsker mulighed for, at *fadervor* kan erstattes med anden bøn, hvis bønnen har været anvendt tidligere i gudstjenesten, fx i forbindelse med dåb.

Sune Skarsholm, sognepræst på vegne af

Korning og Løsning menighedsråd og præster – november 2020